

Handläggare
Camilla Berner
Telefon: 08-50846463

Till
Arbetsmarknadsnämnden
den 11 juni 2024

Yttrande över remiss av förslag till föreskrifter om ändring i kursplaner i två skolformsdelar inom komvux

Remiss från Kommunstyrelsen, dnr KS 2024/567

Arbetsmarknadsförvaltningens förslag till beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande över remissen.
2. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat ärendet *Förslag till föreskrifter om ändring i två skolformsdelar inom komvux* till arbetsmarknadsförvaltningen för yttrande.

Till följd av flera stora genomförda och kommande förändringar inom komvux har Skolverket beslutat om revidering av kursplaner för komvux på grundläggande nivå och komvux som anpassad utbildning på grundläggande nivå. Remissen omfattar flertalet kursplaner förutom svenskämnen som inte är färdigberedda utan kommer att remitteras vid ett senare tillfälle.

Förslagen till nya kursplaner har ett större fokus på faktakunskaper och förståelse av ämnet än nuvarande kursplaner. Revideringen syftar också till att knyta olika styrdokument närmare varandra, bland annat genom att tydligare lyfta in läroplanens perspektiv i relevanta kursplaner och med en tydligare progression mellan olika kurser och delkurser. En sådan förändring bidrar till en mer heltäckande utbildning samtidigt som möjligheten att läsa inom flera skolformsdelar inom komvux främjas.

Arbetsmarknadsförvaltningen
Utvecklings- och utredningsstaben

Palmfeltsvägen 5
Box 10014
121 26 Stockholm-Globen
Växel 08-508 35 500
Fax
info.amf@stockholm.se
start.stockholm

Arbetsmarknadsförvaltningen bedömer att de föreslagna förändringarna överlag stärker möjligheterna till en mer kvalitativ utbildning inom komvux på grundläggande nivå.

Arbetsmarknadsförvaltningen välkomnar särskilt Skolverkets

förslag som lyfter fram vuxenperspektivet i utbildningen och vikten av att kursinnehållet är relevant för elevgruppen.

Slutligen anser arbetsmarknadsförvaltningen att det är positivt att Skolverket tillämpar ett elevperspektiv som lyfter individens förutsättningar och behov av flexibilitet inom komvux.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat ärendet *Förslag till föreskrifter om ändring i två skolformsdelar inom komvux* till arbetsmarknadsförvaltningen för yttrande.

Skolverket har beslutat att göra en översyn av kursplanerna på grundläggande nivå inom komvux. Anledningarna är att komvux har genomgått, och står inför, stora förändringar. År 2020 utökades skollagens mål för utbildningen. Skolformerna svenska för invandrare och komvux som anpassad utbildning upphörde som egna skolformer och blev en del av komvux år 2016 respektive 2020. År 2022 infördes en förenklad betygsskala i komvux på grundläggande nivå, komvux som anpassad utbildning på grundläggande nivå och komvux i sfi. Samma år reviderade Skolverket kursplanerna för grundskolan och motsvarande skolformer och nästa år införs en ämnesutformad gymnasieskola. Med anledning av dessa förändringar såg Skolverket behov av att se över och vid behov förändra och förtydliga kursplanerna för utbildning på grundläggande nivå och anpassad utbildning på grundläggande nivå.

Ärendet

Remissen omfattar kursplaner på grundläggande nivå och anpassad utbildning på grundläggande nivå förutom kursplanerna i svenskämnen. Skolverket föreslår att ändringarna i författningarna träder i kraft den 1 mars 2025 och tillämpas första gången på kurser och delkurser som påbörjas efter 30 juni 2025.

Skolverkets prioriteringar i översynen

Skolverket har genomfört en behovsanalys och gjort ett antal prioriteringar av vad som ska ingå i översynen. Syftet med revideringarna är att stärka kursplanernas relation till skollagens mål för vuxenutbildningen, prioritera respektive ämnes kärna samt att kursplanerna i sitt språk och uttryck bättre ska motsvara nya förutsättningar i samhället.

Skolverket har också sett ett behov av att förstärka kopplingarna mellan kursplanerna och läroplanens perspektiv som tidigare inte varit så synliga, till exempel sexualitet, samtycke och relationer, bildning och hållbar utveckling. Dessutom vill Skolverket anpassa

struktur och innehåll så att de blir ett bättre stöd för undervisning utifrån elevgruppens heterogenitet och behov av flexibilitet.

Revideringen innebär en ökad betoning på fakta och förståelse och mindre på förmågor. Skolverket föreslår att nuvarande formulering ”förmåga att” byts ut till ”kunskaper om” för att understryka vad det är eleven ska uppnå.

Revideringen innebär också att innehållet har anpassats för att bättre passa en vuxen målgrupp. Utbildningen ska ge de kunskaper som underlättar för eleven att verka och leva i Sverige och det svenska samhället. Skolverket har analyserat nuvarande kursplaner i syfte att avgöra om och i så fall vilka delar som är centrala för ämnet och som en vuxen behöver tillägna sig för att dels kunna studera på gymnasial nivå, dels kunna delta i samhälls- och arbetslivet. Det centrala innehållet blir i flera fall mer övergripande än tidigare. Skolverket menar att kursplanerna på det sättet ger bättre förutsättningar för lärare att tillvara de erfarenheter och kunskaper som vuxna elever har med sig så att det kan utgöra utgångspunkt för undervisningen.

Skolverkets revideringar syftar till att i större utsträckning tydliggöra kopplingen mellan det centrala innehållet i olika kurser och delkurser. En tydlig progression i det centrala innehållet menar Skolverket ger bättre stöd till lärarna om vilket undervisningsinnehåll som ska behandlas i kurser respektive delkurser så att innehållet inte blir alltför likartat och att elever smidigare kan gå från studier inom en skolformsdel i komvux till en annan.

Slutligen innehåller revideringen också förenklingar av betygs-kriterier och kriterier för bedömning som ska ge lärare bättre förutsättningar för en allsidig och relevant bedömning av kunskaper. De föreslagna kriterierna är formulerade så att det blir kunskaperna i det centrala innehållet som bedöms och betygsätts snarare än utifrån enstaka betygs-kriterier.

Komvux som anpassad utbildning

Utöver de prioriteringar som beskrivits ovan pekar Skolverket på ytterligare ett par faktorer som särskilt rör komvux som anpassad utbildning. Konsekvensutredningen säger att kursinnehållet ska vara starkare kopplat till vuxenlivet och syfta till att arbeta mer med att öka elevens självständighet och tilltro till egen förmåga.

Myndigheten anser att innehållet i kursplanerna måste likna kursplanerna inom komvux på grundläggande nivå i större utsträckning än idag. Syftet är att skapa flexibilitet och bättre förutsättningar för elever inom komvux som anpassad utbildning att

kombinera studier i olika skolformsdelar. Även för komvux som anpassad utbildning föreslås nya formuleringar för betygskriterierna med större fokus på faktakunskaper.

Jämställdhetsperspektiv och funktionshinderperspektiv

Förtydliganden om jämställdhet har sedan tidigare gjorts i läroplanen för vuxenutbildningen och därför gör Skolverket inga ytterligare förtydliganden om det i revideringen av kursplanerna.

Skolverket bedömer att fler elever med funktionsnedsättningar får möjligheter att visa sina kunskaper på ett mer varierat sätt med de nya formuleringarna. Myndigheten menar att färre detaljer i betygskriterierna bör innebära att lärare mer sällan behöver aktualisera undantagsbestämmelsen vid betygssättningen. Då syftet med ändringarna är att stärka kvaliteten och likvärdigheten i undervisningen och skapa förutsättningar för mer rättvisande betyg bedömer Skolverket att förslagen bör gynna samtliga elever, inklusive elever med funktionsnedsättning.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom Utvecklings- och utredningsstaben i samarbete med Vuxenutbildning Stockholm vid arbetsmarknadsförvaltningen.

Arbetsmarknadsförvaltningens synpunkter och förslag

Arbetsmarknadsförvaltningen anser att det är bra att utbildningens olika styrdokument knyts närmare varandra.

Arbetsmarknadsförvaltningen delar bilden av att läroplanens perspektiv ofta saknas i utbildningen till förmån för det centrala innehållet eller de aktuella betygskriterierna och välkomnar därför förslaget att perspektiven lyfts fram tydligare i kursplanerna.

Arbetsmarknadsförvaltningen anser att kopplingen kan tydliggöras ännu mer i till exempel kommentarmaterial eller andra stödmaterial inför tillämpningen av de reviderade kursplanerna.

Arbetsmarknadsförvaltningen håller med Skolverket om att en större harmonisering mellan kursplanerna möjliggör övergångar mellan skolformsdelar i större utsträckning och välkomnar att förslagen lyfter vikten av och möjligheten att kunna kombinera studier inom flera skolformsdelar. Detta gynnar särskilt elever inom anpassad utbildning.

Arbetsmarknadsförvaltningen ser fördelar med en starkare koppling mellan olika kurser och delkurser. Det ger en tydligare bild av vad eleven förväntas kunna efter respektive delkurs. Det underlättar därmed också antagningen när det är tydligt vilka kunskaper som motsvaras av de tidigare delkurserna. Arbetsmarknadsförvaltningen anser vidare att ett ökat fokus på innehåll som är anpassat till en

vuxen målgrupp är välkommet. Det är efterfrågat av lärare och elever att material och kursinnehåll ska vara anpassat för den kontext som vuxna lever och verkar i, något som ofta saknas.

Kommentarer på enskilda kursplaner

Engelska: VGRENG1 och delkurserna VGRENG1D1, VGRENG1D2, VGRENG1D3, VGRENG1D4

Arbetsmarknadsförvaltningen anser att texten är förenklad vilket gör att innehållet är tydligare. Det ger en viss ökad valfrihet både för lärare och elev i utformningen av undervisning utifrån elevers behov och förutsättningar. En starkare betoning på fakta och förståelse har tillkommit i ämnets syfte vilket är bra och ger tydlig riktning till läraren. Arbetsmarknadsförvaltningen saknar dock den starkare koppling mellan kursplan, skollag och läroplan som Skolverket anger som syfte med revideringen.

Individ och samhälle - VGRAIND1

Arbetsmarknadsförvaltningen anser att texten bör innehålla skrivningar kring digitalisering och artificiell intelligens då detta är en del av en större samhällsomvandling. Sådana tillägg skulle ytterligare stärka kopplingen till läroplanens perspektiv men också lyfta upp områden där eleverna behöver utveckla kunskaper och förmågor för att rustas för samhälls- och arbetslivet. Vidare bör det centrala innehållet betona fler centrala begrepp som i sin kontext kan bidra till att utveckla tänkandet och kunskaper.

Arbetsmarknadsförvaltningen saknar fokus på elevens agens i kriterierna för bedömning av kunskaper. Genom att använda verb som beskriver aktivitet hos eleven stärks dennes förmågor att också använda sina faktakunskaper. Sådana aktiva verb är till exempel ta beslut, göra val och diskutera. I nuvarande kursplaner finns en skrivning om att kunna använda relevanta ord, begrepp och symboler på båda kunskapsnivåerna och den formuleringen bör finnas kvar enligt arbetsmarknadsförvaltningen.

Natur och miljö - VGRANAT1

Arbetsmarknadsförvaltningen saknar den nuvarande skrivningen om att eleven ska ”stimuleras till en utforskande hållning och en förmåga att använda sina kunskaper i olika situationer”. Den föreslagna formuleringen blir lite vagare och kan bidra till att eleven inte får kunskaper att agera aktivt inom olika områden.

Karina Uddén
Arbetsmarknadsdirektör
Arbetsmarknadsförvaltningen

Pernilla Unell
Tf. Utvecklingschef
Arbetsmarknadsförvaltningen

Bilaga

1. Remiss av Förslag till föreskrifter om ändring i kursplaner i två skolformsdelar inom komvux, KS 2024/567

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Karina Uddén, Arbetsmarknadsdirektör	2024-05-29
Pernilla Unell, Tf. Utvecklingschef	2024-05-29